

Uchwała Nr XII/69/2011
Rady Powiatu w Brzozowie
z dnia 29.09.2011r.

**w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011 -2015”**

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1592 ze zm.) w związku z art. 6 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.) uchwala się co następuje:

§1

Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2011- 2015”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Brzozowskiego.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Henryk Kozik
Henryk Kozik

*Załącznik
do Uchwały Nr XII/69/2011
Rady Powiatu w Brzozowie
z dnia 29.09. 2011 roku*

*Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony
ofiar przemocy w rodzinie
na lata 2011-2015*

Brzozów 2011rok

- *Każdy człowiek ma prawo do życia w środowisku rodzinnym wolnym od przemocy, która jest naruszeniem praw i dóbr osobistych.*
- *Człowiek doświadczający przemocy nie może być za nią obwiniany.*
- *Dzieci i młodzież mają prawo do wzrastania w bezpiecznym środowisku wolnym od przemocy, a obowiązkiem dorosłych jest im to zapewnić.*
- *Każdy człowiek doświadczający przemocy ma prawo do pomocy prawnej, socjalnej, psychologicznej i medycznej, bez naruszania jego godności osobistej.*
- *Każdy człowiek ma prawo do wiedzy potrzebnej do radzenia sobie z przemocą.*
- *Każdy człowiek ma prawo do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.*
- *Każdy człowiek ma obowiązek udzielania pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.*

*Polska Deklaracja w Sprawie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
przyjęta w grudniu 1995 roku na II Ogólnopolskiej Konferencji
na temat Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie*

Wstęp

Problem przemocy domowej występuje we wszystkich społeczeństwach i kręgach kulturowych. Rodziny, w których dochodzi do krzywdzenia najbliższych, skrzętnie ukrywają swój problem. Do przemocy dochodzi zazwyczaj za szczelnie zamkniętymi drzwiami domów. Wiele ofiar doznaje przemocy latami, skrywając rozmiar doznawanej krzywdy.

Najczęściej identyfikowanymi ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety i dzieci. Istnieją jednak powody by sądzić, że przemoc rodzinna dotyczy także mężczyzn, osób starszych i niepełnosprawnych.

Przemoc jest demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli nad drugą osobą.

Przemoc powoduje u ofiary niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w życiu dorosłym.

Rodzina jest miejscem, w którym kształtuje się osobowość, system wartości i styl życia człowieka. Dbanie o odpowiednie relacje wewnątrzrodzinne, ochrona dóbr osobistych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa jest także zadaniem państwa. Dlatego też niezbędne jest objęcie pomocą i wsparciem ofiar przemocy, a także podjęcie stanowczych działań wobec sprawców, by przemoc nie powtarzała się.

Należy pamiętać, iż każdy człowiek, niezależnie od płci, wieku, stanu zdrowia, pochodzenia, czy wyznania, ma prawo do godnych warunków życia, poszanowania własnej osoby, indywidualności, do realizowania się w życiu społecznym, osobistym i zawodowym. Każdy ma prawo do błędów, nikt nie musi być idealny. W przypadku braku możliwości lub nieumiejętności rozwiązania problemu z wykorzystaniem potencjału własnego ma prawo zwrócić się o adekwatną pomoc.

Od kilku lat w Polsce coraz częściej posługujemy się terminem "przemoc w rodzinie" lub nieco łagodniejszym "przemoc domowa".

W celu podjęcia działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie opracowano ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa ma na celu „przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie”. W ten sposób postawiony został pierwszy krok ku podniesieniu świadomości społecznej w zakresie zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie.

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania oraz jednym ze szczególnie ważnych problemów społecznych . Wymaga on podjęcia szerokiego, dobrze zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat Programu przeciwdziałania. Dlatego też realizacja Programu powinna uwzględniać działania w sferze: prewencji, zdrowia, edukacji, pracy socjalnej.

Realizacja Programu powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego.

Część I

1. Przemoc w rodzinie w dokumentach prawnych.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie swe uwarunkowania prawne ma przede wszystkim w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 ,poz. 1493, z późn. zm.) oraz Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Inne akty prawne niezbędne do realizacji Programu to:

- ustawa z dnia 15 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 1964 r. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego (Dz.U. z 1997 r., Nr 89 poz. 555 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 r. Nr 175. poz. 1362 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zadania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego.

Do zadań powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej;

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;

2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

2. Charakterystyka zjawiska przemocy

a. Definicja przemocy w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - *przemoc w rodzinie*, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

b. O przemocy można mówić , gdy zostaną spełnione 4 warunki:

- 1) Jest to intencjonalne (zamierzone i świadome) działanie, lub zaniechanie działania.
- 2) Jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą.
- 3) Działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej.
- 4) W wyniku powyższej sekwencji zdarzeń, osoba wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód: fizycznych i psychicznych.

c. Rodzaje przemocy.

Wyodrębnia się następujące rodzaje przemocy:

- *przemoc fizyczna* – bicie, znęcanie się, głodzenie, zamykanie, kopanie, policzkowanie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami, używanie niebezpiecznych narzędzi lub grożenie ich użyciem oraz wszelkie inne działania, które wywierają ból i strach. Przemoc fizyczna jest zatem naruszaniem nietykalności osobistej.

- *przemoc psychiczna* – sprawowanie przez sprawcę psychicznej kontroli nad ofiarą - np. straszenie użyciem przemocy, używanie wulgarnych słów, przymus i groźby, upokarzanie, poniżanie, emocjonalne wykorzystywanie, szantaż emocjonalny, wyzywanie, ciągłe krytykowanie , ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi . Działanie mające na celu pozbawienia ofiary zaufania do siebie samej, tak, aby czuła się samotna i zależna tylko od agresora. Przemoc psychiczna stanowi naruszenie godności osobistej.

- **przemoc seksualna** – zmuszanie do odbywania stosunku lub poddania się innym zachowaniom seksualnym, a także zmuszanie do współżycia w nieakceptowanej formie, straszenie gwałtem, gwałt, straszenie karami fizycznymi i psychicznymi w razie odmowy współżycia, rozbieranie z zastosowaniem przemocy fizycznej. Przemoc seksualna jest zatem naruszeniem intymności osobistej.

- **przemoc w wymiarze społecznym** – zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych,

- **przemoc finansowa (ekonomiczna)** – naruszenie własności, np. utrzymywanie osoby zależnej w całkowitej zależności finansowej, odmawianie możliwości pracy, nie dawanie wystarczającej ilości środków finansowych na prowadzenie gospodarstwa domowego, zabieranie zarobionych pieniędzy, kontrola wydawania pieniędzy,

- **przemoc polegająca na osaczeniu** – np. ciągle chodzenie za kimś, dzwonienie do niego w celu wyrządzenia mu krzywdy lub zastraszania;

d. Kryzys i interwencja kryzysowa.

Kryzys to zdarzenie nagle lub narastające, zagrażające życiu, zdrowiu, mieniu lub środowisku człowieka.

Wyróżnia się cztery fazy reakcji kryzysowej:

Faza I - pojawia się narastające uczucie niepokoju i napięcia, prowadzące do uruchomienia znanych już sposobów prowadzących do utrzymania homeostazy,

Faza II - dezorganizacja działania i silna potrzeba pomocy. Osoba pozostająca w kryzysie uznaje, że nie jest w stanie przezwyciężyć trudności, ulega obniżeniu poczucie własnej wartości, wzrasta napięcie, ale jednocześnie pojawia się najsilniejsza podatność na zmianę,

Faza III - na skutek istniejącego napięcia, następuje mobilizacja wszystkich rezerw psychicznych w celu znalezienia nowych sposobów rozwiązania problemu,

Faza IV - kryzys się kończy, następuje satysfakcjonujące rozwiązanie, bądź na skutek niepowodzenia występuje zachowanie nieprzystosowawcze, co oznacza utrzymywanie się homeostazy pozornej, ze zwiększoną podatnością na sytuacje podobne do tej, która wywołała kryzys.

Interwencja kryzysowa jest formą specjalistycznej pomocy w nagłych zdarzeniach, skierowaną na podtrzymanie emocjonalne. Została pomyślana jako szczególny sposób krótkiej psychoterapii skutecznej w drugiej fazie kryzysu, kiedy występuje silna potrzeba pomocy i podatność na zmianę.

Termin „interwencja kryzysowa” zarezerwowany jest dla działań profesjonalistów, przygotowanych do udzielania pomocy w sytuacjach kryzysu. Pomoc ta powinna być udzielana osobom, które przeżyły szczególnie drastyczne doświadczenia. Profesjonalna pomoc ogranicza bezpośrednie skutki kryzysu oraz zapobiega skutkom w odległej przyszłości. Brak prawidłowej pomocy lub nieodpowiednia pomoc mogą spowodować szkody w postaci niekorzystnych i nieodwracalnych zmian psychicznych lub utrwalenia niekorzystnej sytuacji życiowej.

Interwencja kryzysowa czerpie z różnych form oddziaływania i pomocy. Relacja wsparcia interwencyjnego ma charakter przejściowy i krótkotrwały, a jej celem jest min.:

- wspieranie klienta, umożliwienie mu powrotu do emocjonalnej równowagi,
- zapobieganie hospitalizacji,
- skłonienie klienta do innego spojrzenia na wydarzenia krytyczne.

Część II

1. Zjawisko przemocy w powiecie brzozowskim.

W powiecie brzozowskim problem przemocy domowej z roku na rok jest coraz większy. Dowodem tego są dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji w Brzozowie. Przemoc w rodzinie jest problemem społecznym, który wykazuje tendencję wzrostową. Stąd potrzeba zintegrowanych działań na rzecz ograniczania tego zjawiska.

Z przedstawionych danych można wnioskować, że coraz więcej osób przetamuje stereotypy i zgłasza się o pomoc, oczekując przy tym rozwiązania swojego problemu.

Tabela 1. Policyjne interwencje domowe w tym dotyczące przemocy w rodzinie w latach 2009-2011

<i>Lp.</i>	<i>Policyjne interwencje domowe w tym dotyczące przemocy w rodzinie</i>	<i>Rok 2009</i>	<i>Rok 2010</i>	<i>Styczeń-maj 2011</i>
1.	Liczba przeprowadzonych interwencji domowych ogółem	1190	704	272

2.	Interwencje dotyczące przemocy w rodzinie (procedura Niebieskiej Karty)	90	74	69
----	---	----	----	----

Źródło: KPP w Brzozowie

Tabela 2. Interwencje policyjne dotyczące przemocy w rodzinie z uwagi na miejsce interwencji w latach 2009-2011

<i>Lp.</i>	<i>Miejsce interwencji</i>	<i>Rok 2009</i>	<i>Rok 2010</i>	<i>Styczeń-maj 2011</i>
1.	Miasto Brzozów	14	14	3
2.	Tereny wiejskie powiatu brzozowskiego	76	60	66

Źródło: KPP w Brzozowie

Tabela 3. Interwencje policyjne dotyczące przemocy w rodzinie z uwagi na osoby pokrzywdzone w latach 2009-2011

<i>Lp.</i>	<i>Pokrzywdzeni w wyniku przemocy domowej</i>	<i>Rok 2009</i>	<i>Rok 2010</i>	<i>Styczeń-maj 2011</i>
1.	Kobiety	98	88	82
2.	Mężczyźni	29	15	11
3.	małoletni	107	66	54

Źródło: KPP w Brzozowie

Tabela 4. Interwencje policyjne dotyczące przemocy w rodzinie z uwagi na sprawców w latach 2009-2011

<i>Lp.</i>	<i>Sprawcy przemocy domowej</i>	<i>Rok 2009</i>	<i>Rok 2010</i>	<i>Styczeń-maj 2011</i>
1.	Kobiety	4	1	3
2.	Mężczyźni	87	73	66
3.	Nieletni	0	0	0

Źródło: KPP w Brzozowie

Tabela 5. Domniemane przestanki działania osób stosujących przemoc w latach 2009-2011

<i>Lp.</i>	<i>Alkohol</i>	<i>Rok 2009</i>	<i>Rok 2010</i>	<i>Styczeń-maj 2011</i>
1.	Kobiety	3	1	1
2.	Mężczyźni	66	64	45
3.	Nieletni	0	0	0

	Zaburzenia osobowości, zachowania i emocjonalne	Rok 2009	Rok 2010	Styczeń-maj 2011
1.	Kobiety	0	0	0
2.	Mężczyźni	0	0	0
3.	Nieletni	0	0	0
	Inne	Rok 2009	Rok 2010	Styczeń-maj 2011
1.	Kobiety	0	0	0
2.	Mężczyźni	0	0	0
3.	Nieletni	0	0	0

Źródło: KPP w Brzozowie

2. Cele programu

Cel główny programu :

Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podejmowanie kompleksowych działań, które będą ukierunkowane na ochronę ofiar przemocy oraz edukowanie osób stosujących przemoc, a także korygowanie agresywnych zachowań i postaw.

Cele szczegółowe Programu:

1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
2. Podnoszenie świadomości oraz wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie,
3. Działania w zakresie udzielenia pomocy osobom dotkniętym przemocą poprzez wsparcie i poradnictwo,
4. Szkolenie służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
5. Edukowanie dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie.

3. Działania związane z realizacją przyjętych celów :

- a. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie brzozowskim:

- zbieranie dostępnych danych, które pozwolą dokonać pomiaru zjawiska przemocy w rodzinie. Źródłem informacji będą statystyki policji, pomocy społecznej, sądu, szkół, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

b. Zmiana pojmowania przez środowisko zjawiska przemocy w rodzinie:

- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków;
- organizowanie spotkań edukacyjnych i udział w kampaniach edukacyjnych;
- zamieszczanie w prasie lokalnej informacji o możliwościach uzyskania pomocy.

c. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie:

- pomoc terapeutyczna dla osób doznających przemocy w rodzinie w grupie wsparcia dla ofiar przemocy;
- poradnictwo specjalistyczne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (prawne, psychologiczne, socjalne);
- udostępnienie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
- udzielanie schronienia ofiarom przemocy,
- udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia.
- współpraca z ośrodkami wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, ośrodkami interwencji kryzysowej w celu udzielenia pomocy w uzyskaniu schronienia.

d. Zwiększenie kompetencji pracowników i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie:

- systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji zawodowych przez osoby pracujące z ofiarami przemocy domowej;
- stosowanie procedury „Niebieskich Kart” ,
- usprawnienie komunikacji pomiędzy instytucjami pomocowymi.

e. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- organizowanie spotkań edukacyjnych,
- prowadzenie kampanii wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczania oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne.
- organizowanie konkursów, np. plastycznych wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy

4. Odbiorcy Programu

Zmniejszenie rozmiarów przemocy jest nadrzędnym celem Programu. Program skierowany jest do:

- 1) ofiar przemocy w rodzinie, w tym:
  - dzieci,
  - osób starszych,
  - współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
  - osób niepełnosprawnych;
- 2) świadków przemocy w rodzinie,
- 3) sprawców przemocy w rodzinie,
- 4) przedstawicieli władz lokalnych, służb i instytucji pracujących na rzecz dzieci i rodziny.

5. Przewidywane efekty realizacji Programu:

- a. Zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie.
- b. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
- c. Niwelowanie skutków przemocy w rodzinie.
- d. Odpowiednie przygotowanie osób pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie.
- e. Podniesienie poziomu wiedzy dzieci, młodzieży, dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie.

6. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- a. Dobra współpraca służb i instytucji na terenie powiatu brzozowskiego,
- b. Silne więzi rodzinne.
- c. Chęć zmiany i wyjścia z kryzysu,
- d. Otwartość i chęć współpracy specjalistów.

7. Zagrożenia w realizacji zadań:

- a. Brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężenia kryzysu,
- b. Stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- c. Brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna.
- d. Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych,

- e. Problemy uzależnienia od alkoholu w rodzinie.
- f. Brak specjalistów (terapeuci, psychologowie).
- g. Brak ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy.

8. Podmioty realizujące Program:

Działania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy powinny być prowadzone przez wszystkie jednostki na terenie powiatu, które w ramach swoich działań zajmują się ochroną, wsparciem rodziny i jej członków. Działania te winny być prowadzone zgodnie z zasadami:

- **kompleksowości**, z uwagi na fakt, iż przemoc jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym.
- **interdyscyplinarności**, zgodnie z którą wszystkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji; istotna jest bowiem praca zespołowa i współpraca.

Realizatorami Powiatowego Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie są:

1. Starostwo Powiatowe w Brzozowie,
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzozowie,
3. Placówki oświatowe na terenie powiatu brzozowskiego,
4. Sąd Rejonowy w Brzozowie,
5. Prokuratura Rejonowa w Brzozowie,
6. Zakłady Opieki Zdrowotnej na terenie powiatu brzozowskiego,
7. Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Brzozowie,
8. Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu brzozowskiego,
9. Komenda Powiatowa Policji w Brzozowie, oraz wszystkie Posterunki Policji na terenie powiatu brzozowskiego,
10. Gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych i zespoły interdyscyplinarne działające w gminach powiatu brzozowskiego.

9. Finansowanie programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Powiatu Brzozowskiego, środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Henryk Kozik
Henryk Kozik